

กรณีที่เป็นประกาศหรือคำสั่ง
ที่ไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน
แต่มีผลเป็นการยกเว้น เปลี่ยนแปลง หรือระงับใช้กฎหมาย หรือเป็นการสร้างกลไกขึ้นมา
คู่ขนานกับกลไกที่มีอยู่แล้วตามกฎหมาย

๑. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

แม้ประกาศฉบับนี้จะไม่มีบทบัญญัติให้ยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย
แต่ผลของบทบัญญัติต่าง ๆ ทำให้บทบัญญัติในกฎหมายที่มีอยู่ต้องระงับการใช้บังคับ เช่น
ในข้อ ๑ ของประกาศฉบับนี้ กำหนดให้จัดการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อันมีผลให้บทบัญญัติ
ดังกล่าวในกฎหมายไม่สามารถใช้บังคับได้ ซึ่งโดยปกติบทบัญญัติที่มีผลให้กฎหมายใช้บังคับไม่ได้
ย่อมต้องมีฐานะไม่ต่ำกว่าศักดิ์กว่ากฎหมาย ประกาศฉบับนี้จึงมีฐานะเป็นกฎหมาย

๒. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘๖/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่ง
สมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ประกาศฉบับนี้มีสาระและฐานะเช่นเดียวกับประกาศคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ ฉบับที่ ๘๕/๒๕๕๗ฯ ซึ่งอยู่ในลำดับที่ ๑ ประกาศฉบับนี้จึงมีฐานะเป็นกฎหมาย

๓. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๕/๒๕๕๗ เรื่อง การให้
เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานพ้นจากตำแหน่ง และการแต่งตั้ง
คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ประกาศฉบับนี้มีผลทำให้บทบัญญัติในกฎหมายที่มีอยู่ใช้บังคับไม่ได้ เช่น
ในข้อ ๓ ของประกาศฉบับนี้ กำหนดยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาตามพระราชบัญญัติ
การประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับกิจการ
พลังงานตามประกาศนี้ อันมีผลให้บทบัญญัติดังกล่าวในกฎหมายไม่สามารถใช้บังคับได้ ซึ่งโดยปกติ
บทบัญญัติที่มีผลให้กฎหมายใช้บังคับไม่ได้ย่อมต้องมีฐานะไม่ต่ำกว่าศักดิ์กว่ากฎหมาย ประกาศฉบับนี้
จึงมีฐานะเป็นกฎหมาย

๔. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๕/๒๕๕๗ เรื่อง
การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ประกาศฉบับนี้มีผลทำให้บทบัญญัติในกฎหมายที่มีอยู่ใช้บังคับไม่ได้
เช่น ในข้อ ๒ ของประกาศฉบับนี้ กำหนดยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบ
ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน
พ.ศ. ๒๕๒๐ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่แต่งตั้งตามประกาศนี้
อันมีผลให้บทบัญญัติดังกล่าวในกฎหมายไม่สามารถใช้บังคับได้ ประกาศฉบับนี้จึงมีฐานะ
เป็นกฎหมายด้วยเหตุผลเดียวกับกรณีดังกล่าวข้างต้น

อนึ่ง คณะกรรมการการศึกษา (คณะที่ ๑) มีข้อสังเกตว่า แม้ประกาศฉบับนี้ จะกำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามประกาศนี้ มีวาระอยู่ในตำแหน่งตามที่กำหนด ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าต้องการให้มีผลเป็นการแก้ไขบทบัญญัติ เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นการชั่วคราว แต่การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ตามประกาศฉบับนี้อาจเกิดปัญหาในอนาคตหากบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการโดยชื่อต้องพ้นจาก ตำแหน่งก่อนวาระ จะมีผลให้ไม่สามารถตั้งผู้อื่นแทนได้

๕. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้สมาชิก สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสิ้นสุดลง ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ประกาศฉบับนี้มีผลทำให้บทบัญญัติในกฎหมายที่มีอยู่ใช้บังคับไม่ได้ เช่น ในข้อ ๒ ของประกาศนี้กำหนดว่า กรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกำหนดให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาหรือให้ความเห็นชอบในเรื่องใด ให้บทบัญญัติว่าด้วยส่วนดังกล่าว เป็นอันงดใช้บังคับ อันมีผลให้บทบัญญัติดังกล่าวในกฎหมายถูกระงับไป ประกาศฉบับนี้จึงมีฐานะ เป็นกฎหมาย

๖. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒๐/๒๕๕๗ เรื่อง ยกเลิก ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๑/๒๕๕๗ และแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เฉพาะกิจ) ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

ประกาศฉบับนี้มีผลทำให้บทบัญญัติในกฎหมายที่มีอยู่ใช้บังคับไม่ได้ เช่น ในข้อ ๓ (๒) ของประกาศนี้กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เฉพาะกิจ) ปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ อันมีผลให้บทบัญญัติดังกล่าวในกฎหมายถูกระงับไป ประกาศฉบับนี้จึงมีฐานะเป็นกฎหมาย

๗. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๔/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เนื่องจากคำสั่งฉบับนี้กำหนดให้คณะกรรมการตามคำสั่งนี้มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดราคาพลังงานอันเป็นอำนาจที่กระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน ซึ่งโดยปกติต้องออกเป็นกฎหมาย ประกอบกับมีการตั้งคณะกรรมการ ขึ้นใหม่ มีองค์ประกอบแตกต่างจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยไม่ได้ยกเลิกคณะกรรมการนโยบายพลังงาน แห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติฯ จึงมีลักษณะเป็นการสร้าง กลไกขึ้นมากู้ขนานกับกลไกที่มีอยู่แล้วตามกฎหมาย คำสั่งฉบับนี้จึงมีฐานะเป็นกฎหมาย

๘. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๕/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เนื่องจากคำสั่งฉบับนี้กำหนดให้คณะกรรมการตามคำสั่งนี้มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดราคาและอัตราเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง อันเป็นอำนาจที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน ซึ่งโดยปกติต้องออกเป็นกฎหมาย ประกอบกับมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ มีองค์ประกอบแตกต่างจากคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานตามคำสั่งคณะกรรมการ

นโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕ โดยไม่ได้ยกเลิกคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานตามคำสั่ง คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๔๕ฯ จึงมีลักษณะเป็นการสร้างกลไกขึ้นมาคู่ขนาน กับกลไกที่มีอยู่แล้วตามกฎหมาย คำสั่งฉบับนี้จึงมีฐานะเป็นกฎหมาย

๙. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๖/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เนื่องจากคำสั่งฉบับนี้กำหนดให้คณะกรรมการตามคำสั่งนี้มีอำนาจหน้าที่ ในการยกเว้นค่าธรรมเนียมและพิจารณาอนุมัติค่าขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ ซึ่งจะกระทำได้ ก็แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบกับมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ มีองค์ประกอบแตกต่าง จากคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัติการส่งเสริม การอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยไม่ได้ยกเลิกคณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ พลังงานตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานฯ จึงมีผลให้คณะกรรมการทั้งสองชุด เกิดขึ้นและดำรงอยู่คู่ขนานกัน จึงมีลักษณะเป็นการสร้างกลไกขึ้นมาคู่ขนานกับกลไกที่มีอยู่แล้ว ตามกฎหมาย คำสั่งฉบับนี้จึงมีฐานะเป็นกฎหมาย

อนึ่ง ประกาศและคำสั่งในลำดับที่ ๔ ลำดับที่ ๖ ลำดับที่ ๗ ลำดับที่ ๘ และลำดับที่ ๙ ได้เปลี่ยนแปลงหรือสร้างโครงสร้างของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องขึ้นใหม่ให้ผิดไปจากที่เป็นอยู่ ตามปกติ โดยกำหนดให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นประธานกรรมการแทน นายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือปลัดกระทรวง เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการแทนรัฐมนตรี ซึ่งบัดนี้มีรัฐธรรมนูญใช้บังคับแล้ว และมีการแต่งตั้ง นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายครบถ้วนแล้ว จะสมควรแก้ไขเพิ่มเติม ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเข้ารับผิดชอบแทนผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือไม่ นอกจากนั้น ประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวมีบางฉบับก่อให้เกิดคณะกรรมการคู่ขนานกัน จนไม่ทราบได้ว่าคณะกรรมการชุดใดจะรับผิดชอบหรือมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่แท้จริง หากประกาศหรือคำสั่งเหล่านี้ยังมีผลใช้บังคับต่อไป จะเกิดปัญหาอย่างรุนแรงในทางปฏิบัติได้ จึงสมควรยกเลิกประกาศหรือคำสั่งเหล่านี้โดยเร็ว และหากต้องการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ ของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร ก็สมควรดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องแทนต่อไป